

KLAGANDE

Genesis Global Limited

Ombud: Advokat Peder Oxhammar
Baker & McKenzie Advokatbyrå KB

MOTPART

Spelinspektionen

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Linköpings dom den 17 december 2019 i
mål nr 3296-19, se bilaga A

SAKEN

Varning och sanktionsavgift enligt spellagen (2018:1138)

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten ändrar förvaltningsrättens dom endast på så sätt att
sanktionsavgiften bestäms till 1 000 000 kr.

YRKANDEN M.M.

Genesis Global Limited (bolaget) yrkar att det ska meddelas en anmärkning i stället för en varning samt att sanktionsavgiften ska sättas ned till noll kr.

Spelinspektionen motsätter sig bifall till överklagandet.

VAD PARTERNA ANFÖR

Bolaget

Överträdelsen är inte allvarlig. Redan de förmildrande omständigheterna som tas upp av underinstanserna är tillräckliga för att betrakta överträdelsen som icke-allvarlig. Det finns därutöver fler förmildrande omständigheter som bolaget hänvisade till i förvaltningsrätten, som förvaltningsrätten dock helt har utelämnat i sin bedömning.

Spelinspektionen har behandlat bolaget på ett icke-likabehandlande sätt genom att i ett beslut mot en annan licenshavare endast tilldela en anmärkning samt en sanktionsavgift som var en femtondel så hög som den som utdelades till bolaget. Den enda skillnaden var att bolagets överträdelse varade under fem gånger så lång tid.

Spelinspektionen hade inte fullgjort sin utredningsplikt när dess beslut meddelades, t.ex. med avseende på vilka konsekvenser överträdelsen fått. Beslutet är därför godtyckligt och Spelinspektionen borde därför ha använt en mildare åtgärd än varning i kombination med en mycket hög sanktionsavgift för en överträdelse som endast pågick några dagar och som åtgärdades snabbt efter Spelinspektionens påpekande, som inte ledde till konstaterad skada för spelare samt som upphörde långt innan beslutet meddelades.

Bolaget vidhåller att sanktionsavgiften ska baseras på bolagets uppskattade nettoomsättning.

Spelinspektionen

Spelinspektionen vidhåller vad som anförts i förvaltningsrätten men vill förtydliga följande gällande att bolaget påstår att Spelinspektionen inte har påvisat några faktiska och konstaterbara konsekvenser av överträdelsen. Bestämmelserna om självavstängningsregistret syftar till att skydda konsumenterna och kan därför inte bedömas på annat sätt än att de utgör en viktig spelansvarsåtgärd för att motverka sociala och ekonomiska skadeverkningar av ett problemspelande. Den omständigheten att ett flertal spelare som har stängt av sig i självavstängningsregistret har kunnat spela under aktuell period, vilket bekräftas av bolaget, är därför i sig en mycket direkt och tydlig konsekvens av bolagets överträdelse.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Bestämmelserna om ingripande i spellagen innebär enligt kammarrättens mening att varning bara kan meddelas om överträdelserna är så allvarliga att det finns grund för att återkalla bolagets tillstånd. Grund för återkallelse finns enligt kammarrättens mening emellertid alltid om tillståndshavaren brutit mot bestämmelser som till sin art är sådana att de är centrala för skyddet mot spelmissbruk och det inte är frågan om överträdelser som är bagatellartade och därför inte kan påverka förekomsten av spelmissbruk. Det är inte ett krav att beslutet föregåtts av ett föreläggande att vidta rättelse.

Kammarrätten instämmer mot denna bakgrund i förvaltningsrättens bedömning att Spelinspektionen haft fog för att meddela bolaget en varning och påföra sanktionsavgift.

Spelinspektionen bestämde sanktionsavgiften till 4 000 000 kr.

Förvaltningsrätten, som uppskattade bolagets omsättning till ett lägre belopp än vad Spelinspektionen hade gjort, satte ned avgiften till 1 500 000 kr.

Båda instanserna bestämde som kammarrätten uppfattar det avgiften genom att multiplicera en faktor som representerade allvaret i överträdelserna med bolagets omsättning.

När sanktionsavgiftens storlek beslutas ska, enligt 19 kap. 15 § spellagen, särskild hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått. Av förarbetena (prop. 2017/18:220 s. 352) framgår vidare att även omständigheter som talar i mildrande riktning ska vägas in i bedömningen. Lagstiftningen ger i övrigt ingen närmare vägledning för hur sanktionsavgifter ska bestämmas. Gränsen för hur hög avgift som kan utgå bestäms med ledning av omsättningen, men varken av lag, förarbeten eller praxis framgår hur omsättningen i ett spelbolag ska bestämmas i detta sammanhang. Det framgår inte heller om omsättningen ska tillmätas betydelse i ett fall där det inte är fråga om att ta ut maximal sanktionsavgift.

Enligt kammarrättens mening finns det goda skäl att i ett fall som det förevarande, där det är svårt att se att överträdelsen har ett direkt samband med en önskan att öka omsättningen, inte låta bolagets omsättning få den avgörande betydelse som underinstanserna gett den. Att bolaget kunnat undvika att göra fel genom att helt stänga ner möjligheten att spela och att detta naturligtvis fått till följd att intäkterna försvunnit under den perioden leder inte till en annan bedömning. Avgiften bör i stället bestämmas till ett belopp som mer allmänt återspeglar allvaret i de överträdelser det är fråga om och alltså bestäms oberoende av omsättningen i det enskilda fallet.

Bolaget har saknat en fungerande anslutning till Spelpaus under en period om nio dagar. Det är en allvarlig brist, även om problemen var jämförelsevis kortvariga. Det var också problem som avsåg ett nyinrättat system. Bolagets agerande kan inte förstås på annat sätt att det medvetet tog

riskerna att spelare som var avstängda ändå kunde spela och även om en total nedstängning skulle ha fått stora konsekvenser för bolaget innebär det inte att bolaget kan undgå en kännbar sanktionsavgift. Enligt kammarrättens mening är den omsättningsbaserade sanktionsavgift som fastställts emellertid för hög. Avgiften ska i stället bestämmas till 1 000 000 kr.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Anders Bengtsson
kammarrättslagman
ordförande

Anders Davidson
kammarrättsråd

Christine Lindström
tf. kammarrättsassessor
referent, skiljaktig mening

Christine Lindströms skiljaktiga mening

Jag instämmer i majoritetens bedömning att Spelinspektionen har haft fog för att meddela bolaget en varning samt påföra sanktionsavgift. Vad gäller sanktionsavgiftens storlek gör jag dock följande bedömning.

Lagstiftningen ger, såsom framgår av majoritetens bedömning, relativt lite vägledning om hur en sanktionsavgift enligt spellagen ska bestämmas och det framgår inte tydligt huruvida en licenshavares omsättning ska tillmätas betydelse i ett fall där det inte är fråga om att ta ut maximal sanktionsavgift. I förarbetena till spellagen anges dock att sanktionsavgiften måste kunna uppgå till höga belopp för att ha en avskräckande effekt även på licenshavare med betydande ekonomiska resurser (se prop. 2017/18:220 s. 235). Det nu nämnda förarbetsuttalandet avser visserligen främst frågan om huruvida den maximala sanktionsavgiften ska begränsas till 50 miljoner kronor eller om den ska sättas i relation till licenshavarens omsättning. För att en sanktionsavgift ska kunna ha en avskräckande effekt även i de fall det inte är fråga om att ta ut en maximal avgift anser jag dock att licenshavarens omsättning ska kunna beaktas när sanktionsavgiftens storlek bestäms.

I det nu aktuella fallet, när en fungerande anslutning till Spelpaus saknades, hade alternativet för bolaget varit att inte tillåta något spel till dess att anslutningen fungerade. Bolagets agerande har därmed påverkat dess omsättning. Jag delar därför inte majoritetens bedömning att det finns skäl för att den i målet aktuella avgiften ska bestämmas oberoende av bolagets omsättning. Jag anser att bolagets omsättning ska beaktas när sanktionsavgiftens storlek bestäms. Vad gäller frågan om vad som avses med begreppet omsättning instämmer jag i förvaltningsrättens bedömning. Jag bedömer vidare att den av förvaltningsrätten beslutade sanktionsavgiften framstår som väl avvägd. Enligt min mening borde bolagets överklagande därför ha avslagits.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LINKÖPING****DOM**
2019-12-17
Meddelad i LinköpingMål nr
3296-19**KLAGANDE**

Genesis Global Limited

Ombud: Advokat Peder Oxhammar och jur.kand. Philip Thorell
Baker & McKenzie Advokatbyrå KB**MOTPART**

Spelinspektionen

ÖVERKLAGAT BESLUT

Spelinspektionens beslut den 22 mars 2019, se bilaga 1

SAKEN

Varning och sanktionsavgift enligt spellagen (2018:1138)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Med delvis bifall till överklagandet ändras det överklagande beslutet endast på så sätt att den sanktionsavgift Genesis Global Limited ska betala bestäms till 1 500 000 kr.

BAKGRUND OCH YRKANDEN

Spelinspektionen beslutade den 22 mars 2019 att meddela Genesis Global Limited (bolaget) en varning och beslutade att bolaget ska betala en sanktionsavgift om fyra miljoner kr. Skälen för beslutet framgår av bilaga 1.

Bolaget överklagar beslutet och yrkar i första hand att bolaget istället för en varning ska meddelas en anmärkning och att sanktionsavgiften ska sättas ned till noll kr. I andra hand yrkas att sanktionsavgiften ska sättas ned till noll kr.

Spelinspektionen bestrider bifall till överklagandet. Därutöver har Spelinspektionen framfört att målet bör återförvisas om bruttoomsättningen inte ska läggas till grund för beräkningen av sanktionsavgiftens storlek.

VAD PARTERNA HUVUDSAKLIGEN ANFÖR

Bolaget

Det stämmer att bolaget inte lyckades integrera sin databas mot Spelpaus under perioden 1–9 januari. När Spelinspektionen informerade om bristen i sitt föreläggande den 8 januari 2019 vidtogs omedelbara åtgärder genom att den tekniska personalstyrkan gavs instruktioner om att lösa problemet snarast möjligt. Den 10 januari 2019 var databasen helt integrerad mot Spelpaus. I detta sammanhang ska framhållas att en tredjepartsleverantör användes för integrationen. De tekniska förberedelserna påbörjades under hösten 2018. Tredjepartsleverantören försäkrade om att integrationen skulle fungera från och med den 1 januari 2019 när spellicensen började gälla. Uppfattningen var att tredjepartsleverantören hade slutfört integrationen i enlighet med avtalet och att bolaget därmed uppfyllde spellagens krav. Orsaken till bristen visade sig dock bero på att tredjepartsleverantören inte lyckades med integrationen mot Spelpaus. Sedan den 10 januari har dock integrationen noggrant övervakats och den har fungerat sedan dess.

Även om den bristande integrationen mellan spelardatabasen och Spelpaus under perioden 1–9 januari 2019 utgör en överträdelse av 12 kap. 4 § tredje stycket spellagen är den inte att betrakta som allvarlig. Det finns nämligen flera förmildrande omständigheter som bör beaktas vid bedömningen av val av åtgärd. Vid tidpunkten för beslutet fanns inte längre något att åtgärda eftersom problemet med integrationen var löst. Överträdelsen skedde även vid en tidpunkt när Spelpaus var nyinrättat och skyldigheten att tillämpa funktionen var ny för licenshavare. Vidare kan överträdelsen ha börjat redan den

1 januari 2019, även om det med säkerhet inte har kunnat bekräftas. Härvid ska noteras att det är tidpunkten när Spelinspektionen påtalar överträdelsen som är relevant vid den nu aktuella prövningen. I föreläggandet den 8 januari uppmanades bolaget inte att upphöra med sin licenspliktiga verksamhet. Bolaget lyckades dock integrera spelardatabasen mot Spelpaus inom 48 timmar från Spelinspektionens föreläggande, vilket måste anses som att bristen åtgärdades inom väldigt kort tid. Det är vidare riktigt att bolaget redan innan Spelinspektionens föreläggande hade kontaktats av några spelare som upp gav att de hade kunnat spela, trots att de var registrerade i Spelpaus. Dessa spelare stängdes emellertid omedelbart av från vidare spel för att begränsa eventuella skador. Efter detta påbörjades även omedelbart en undersökning om Spelpaus var korrekt integrerat mot Spelpaus. Det är således inte riktigt att några åtgärder inte vidtogs innan den 8 januari 2019.

Totalt identifierades 76 kunder som kunde använda speltjänsterna trots att de var registrerade i Spelpaus, vilket i sammanhanget får anses vara relativt få. Så fort integrationen var genomförd gjordes även en full kontroll av samtliga svenska registrerade spelare för att på sätt försäkra att ingen av dessa var registrerade i Spelpaus. Alla drabbade speляres insättningar återbetalades också för att tillse att någon ekonomisk fördel inte erhöles av överträdelsen samt för att begränsa de skadliga verkningarna. Vidare samarbetade bolaget med Spelinspektionen under hela utredningen genom att besvara alla frågor noggrant och klart inom utsatta tidsfrister. Bolaget har inte heller varit föremål för varningar, anmärkningar eller sanktionsavgifter eller dylikt i Sverige eller något annat land där det bedriver spelverksamhet.

Det ifrågasätts inte att licenshavare är skyldiga att tillse att kontroller av spelarna görs mot Spelpaus. Spelinspektionens uppfattning om att överträdelsen relativt snabbt upphörde verkar dock baseras på att den licenspliktiga verksamheten inte genast stängdes ned efter obekräftade indikationer om att integrationen mot Spelpaus inte fungerade korrekt. Det är dock orimligt att

tolka lagstiftningen som att det skulle vara en försvårande omständighet att licenshavaren ges tid för att utreda problemet för att på så sätt kunna åtgärda det med ett mindre ingripande alternativ än att stänga ner hela den licenspliktiga verksamheten. Det är nämligen inte ovanligt att spelare försöker att ta sig runt systemet för att sedan begära tillbaka förlorade insättningar med hänvisning till att de var avstängda i Spelpaus. Alla påståenden från spelare om att de kan spela trots att de är avstängda i Spelpaus måste därför granskas noga. I detta sammanhang ska även påpekas att uppfattningen var att integrationen fungerade korrekt under denna period och att bolaget inte hade någon faktisk vetskap om att förfrågningarna till Spelpaus inte gick fram på grund av ett fel hos en tredjepartsleverantör. Spelinspektionens mycket strikta bedömning av allvarligheten av den bristande integrationen är också svår att förena med omständigheten att Spelpaus vid ett flertal tillfällen legat nere sedan den 1 januari 2019, vid ett tillfälle under mer än en dag. Det ska också framhållas att några dagars dröjsmål med återkommande teknisk kontroll, som med hänsyn till förhållandena i det enskilda fallet är ursäktlig, kan bedömas som en ringa eller ursäktlig överträdelse (prop. 2017/17:220, s. 201). Med beaktande av samtliga förmildrande omständigheterna som föreligger är därmed en anmärkning en mer lämplig åtgärd i aktuellt fall.

Även om förvaltningsrätten anser att överträdelsen är att se som allvarlig bör sanktionsavgiften sättas ned. Spelinspektionen har meddelat en sanktionsavgift som motsvarar 1,67 procent av den högsta sanktionsavgiften som kan bestämmas, vilket är avsevärt mer än vad som bestämts i många andra ärenden av motsvarande slag. Bedömningen är därmed inte rättssäker, förutsägbar eller konsekvent.

Spelinspektionen har lagt den uppskattade bruttoomsättningen till grund för beräkningen av sanktionsavgiften, medan det rätteligen borde vara nettoomsättningen som ska beaktas. Begreppet omsättning definieras inte i spellagen och innebörden av begreppet diskuteras inte heller i förarbetena. I frånvaro

av en tydlig definition borde Spelinspektionen inte ha valt den teoretiskt högsta basen för att beräkna sanktionsavgiften, utan av rättssäkerhetsskäl istället lägga nettoomsättningen till grund för beräkningen. Aktuell formulering i förarbetena (se prop. 2017/18:220 s. 235) ger inte rättsligt stöd för att begreppet omsättning ska tolkas som att det är bruttoomsättning som avses. Det ska noteras att utredningen använt begreppen nettoomsättning och omsättning synonymt (se betänkandet *En omreglerad spelmarknad*, SOU 2017:30, s. 29 f.). Årsomsättning kan självklart lika väl avse nettoomsättningen som bruttoomsättning. Därutöver måste det rimligen vara Ekobrottsmyndigheten som åsyftas i det aktuella förarbetsuttalandet istället för Lotteriinspektionen då den första nämnda myndigheten uttalade att sanktionsavgiften bör baseras på vinsten som gjorts till följd av överträdelsen och inte omsättningen. Härvid ska även påpekas att om avgiften fastställts i förhållande till nettoomsättningen så hade avgiften blivit lägre. Vad Spelinspektionen anför om att bolaget inte hamnat i en sämre sits på grund av att bruttoomsättningen lagts till grund för beräkningen är således felaktigt. Vad avser tolkningen av begreppet ”omsättning” ska även tilläggas att en parallell bör göras till de konkurrensrättsliga reglerna där begreppet är centralt (se t.ex. 4 kap. 6 § konkurrenslagen [2008:579]) och avser nettoomsättning.

Bolagets bruttoomsättning för januari 2019 var exceptionellt hög. Den svenska marknaden var extremt volatil i början av 2019. Bruttoomsättningen för februari 2019 innebar en minskning med ca 60 procent jämfört med januari, och var mer i linje med omsättningen för mars. Spelinspektionen måste ha förstått att en uppskattning som endast grundar sig på den genomsnittliga omsättningen från januari och februari 2019 skulle bli felaktig och inte rättvisande. Spelinspektionens förenklade uppskattning är otillräcklig för att uppfylla utredningsskyldigheten enligt 23 § förvaltningslagen (2017:900). En mer korrekt uppskattning av bruttoomsättningen hade varit 952,5 miljoner kr.

Spelinspektionen

I spellagen och spelförordningen anges att spel inte får ske innan licenshavaren har kontrollerat om spelaren har stängt av sig från spel och att en sådan kontroll ska göras av licenshavaren varje gång spelaren loggar in i spel-systemet. Att bestämmelserna är nya innebär inte att de kan anses oklara vad gäller licenshavares skyldigheter. Det är bolagets eget ansvar att följa de krav och regler som följer av den beviljade licensen. Aktuella bestämmelser är tydliga när det gäller kravet på kontroll mot självavstängningsregistret och kan inte uppfattas på annat sätt än att en licenshavare är förhindrad att erbjuda spel om anslutning mot Spelpaus inte fungerar. Det är alltså licenshavarens som ansvarar för att det finns en fungerande uppkoppling mot Spelpaus för att kunna göra den nödvändiga kontrollen. Ett avtal med en tredjepartsleverantör frångår inte licenshavaren detta ansvar (jfr 11 kap. 6 § spellagen). Bolaget har således haft skyldighet att, från den 1 januari 2019, övervaka och säkerställa integrationen mot Spelpaus fungerat. Utgångspunkten för bedömningen av överträdelsens allvarlighet måste vara hela perioden som bolaget saknat en fungerande uppkoppling mot Spelpaus.

Av utredningen framgår att bolaget fram till den 7 januari 2019 inte har ställt en enda förfrågan till Spelpaus. Det är således klarlagt att överträdelsen pågick från den 1 januari och att bolaget inte hade integrerat sin databas mot Spelpaus under perioden den 1–9 januari. Bolaget har också haft vetenskap om att integrationen mot Spelpaus inte fungerade ordentligt. Detta bekräftas bl.a. i bolagets svar på Spelinspektionens föreläggande där bolaget uppgav att det under dagarna innan föreläggande fick in uppgifter från 14 spelare om att de kunde registrera sig och spela trots att de stängt av sig. Såvitt kommit fram har bolaget, trots sådan information, inte vidtagit några åtgärder. Det är bolagets ansvar att ha en fungerande uppkoppling mot Spelpaus. Bolaget kan därför inte använda den omständigheten att det inte hade någon faktisk kunskap om felet som ursäkt för att hävda att det måste ges tid

att verifiera uppgifterna. Härvid ska framhållas att det självklart är viktigt med en hög driftsäkerhet av självavstängningsregistret. Bolagets invändningar i den delen saknar dock relevans för prövningen i målet. Upplysningsvis kan ändå nämnas att självavstängningsregistret endast har legat nere på sådant sätt som förhindrat kontroll av spelare vid inloggning och spel vid ett tillfälle, den 5 april 2019. Övriga tillfällen rör självavstängningsregistrets marknadsförings-API, mot vilket licenshavare gör förfrågningar vid marknadsföring, samt själva webbsidan vilket inte har påverkat möjligheten för licenshavare att göra förfrågningar.

Vid tillsyn har Spelinspektionen en lagstadgad rätt att få de uppgifter, handlingar och den hjälp som behövs för tillsyn. Bolaget har i aktuellt tillsynsämmande inte agerat på ett sätt som går utöver vad som kan förväntas av en licenshavare. Att bolaget återbetalat insättningar till drabbade kunder är inte heller att betrakta som en förmildrande omständighet. Detta är att se som en grundläggande åtgärd vid en överträdelse av detta slag.

En kontroll mot självavstängningsregistret är inte en sådan återkommande teknisk kontroll som avses i förarbetena (prop. 2017/18:220 s. 201), utan en kontroll av om någon ska tillåtas att spela. Det är vidare så att det rent faktiskt inte är möjligt att göra en kontroll mot självavstängningsregistret med några dagars dröjsmål när en spelare ska logga in i spelsystemet. En kontroll får då ingen reell verkan eftersom speltillfället redan har passerat.

Bolagets överträdelse har bedömts allvarligare än de överträdelser begångna av andra företag som bolaget hänvisar till, varför – med hänsyn till likabehandlingsprincipen – även beräkningen av sanktionsavgiftens storlek skilt sig åt något i de olika fallen. Den omständigheten att överträdelsen upphörde relativt kort tid när Spelpaus var nyinrättad och skyldigheten att tillämpa funktionen var ny har beaktats i förmildrande riktning. Några ytterligare förmildrande omständigheter finns inte. Även om någon av de faktorer

som bolaget nämner skulle anses tala i förmildrande riktning är de i vart fall inte sådana att överträdelsen inte ska anses som allvarlig. Beslutet att meddela bolaget varningen har varit korrekt.

Det är korrekt att Lotteriinspektionen i sitt remissvar över Spellicensutredningens betänkande *En omreglerad spelmarknad* (SOU 2017:30) anförde att den omsättning som avses vid beräkning av en sanktionsavgifts storlek borde vara den omsättning som ligger till grund för beskattningen, så kallad Gross Gaming Revenue (GGR). Av förarbetena framgår dock att beräkningen av sanktionsavgiften ska grund sig på årsomsättningen, vilket således måste avse bruttoomsättningen. Spelinspektionen är dock medveten om den stora skillnaden mellan nettoomsättning och bruttoomsättning i spelbranschen, och har tagit hänsyn till detta när nivån på sanktionsavgiften bestämts. Med detta i beaktande, utgör den nu beslutade sanktionsavgiften därför en mycket liten procentandel av det högsta belopp som sanktionsavgiften kan fastställas till. Om bolagets nettoomsättning lagts till grund för beräkningen hade den beslutade sanktionsavgiftens storlek istället utgjort en mycket högre procentandel av det högsta belopp som sanktionsavgiften då hade kunnat fastställas till. Beloppet hade dock varit detsamma. Bolaget har därmed inte hamnat i ett sämre läge utifrån att bolagets bruttoomsättning lagts till grund för beräkningen.

Eftersom det saknas uppgifter om bolagets omsättning för det närmast föregående räkenskapsåret har omsättning uppskattats utifrån de uppgifter bolaget lämnat om sammanlagda insatser för januari och februari 2019.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Rättslig reglering

Av 18 kap. 12 § spellagen framgår följande. Om förutsättningarna för licens enligt 4 kap. 1–3 §§ inte längre är uppfyllda, eller om en licenshavare i övrigt åsidosätter sina skyldigheter enligt denna lag eller enligt föreskrifter eller villkor som meddelats med stöd av lagen, ska spelmyndigheten förelägga licenshavaren att inom en viss tid vidta rättelse eller besluta om förbud, ändring av villkoren eller anmärkning. Om överträdelsen är allvarlig ska licensen återkallas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas. Spelmyndigheten får avstå från ingripande om en överträdelse är ringa eller ursäktlig, om licenshavaren vidtar rättelse eller om någon annan myndighet har vidtagit åtgärder mot licenshavaren och dessa åtgärder bedöms tillräckliga.

Av 19 kap. 10 § spellagen framgår att om en licenshavare enligt denna lag har fått en anmärkning eller varning enligt 18 kap. 12 §, får spelmyndigheten besluta att licenshavaren ska betala en sanktionsavgift.

I 19 kap. 13 § anges att sanktionsavgiften ska uppgå till lägst 5 000 kronor och högst tio procent av licenshavarens omsättning det närmast föregående räkenskapsåret. Om överträdelsen har skett under licenshavarens första verksamhetsår eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfällig, får omsättningen uppskattas. Endast omsättning från licenspliktig verksamhet enligt denna lag ska beaktas.

Enligt 19 kap. 15 § spellagen ska, när sanktionsavgiften beslutas, särskild hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått. Spelmyndigheten får helt eller delvis avstå från att ta ut avgiften om överträdelsen är ringa eller ursäktlig eller om det annars med hänsyn till omständigheterna framstår som oskäligt att ta ut avgiften.

Av förarbetena till spellagen (prop. 2017/18:220 s. 201) framgår bl.a. följande. För en effektiv tillsyn behöver spelmyndigheten kunna vidta ändamålsenliga åtgärder. Om förutsättningarna för licens inte längre är uppfyllda, eller om licenshavaren i övrigt åsidosätter sina skyldigheter enligt spellagen eller föreskrifter och villkor som meddelats med stöd av lagen, bör spelmyndigheten därför kunna utfärda förelägganden samt meddela förbud eller ändring av villkor. Om överträdelsen är allvarlig, bör myndigheten kunna återkalla en licens. Om det är tillräckligt bör dock i stället en varning meddelas. För mindre allvarliga överträdelser, då det inte finns något att åtgärda, bör myndigheten även kunna meddela en anmärkning. Spelmyndigheten bör dock helt kunna avstå från ingripande om en överträdelse är ringa eller ursäktlig, om licenshavaren vidtagit rättelse eller om någon annan myndighet har vidtagit åtgärder mot verksamheten och dessa åtgärder bedöms tillräckliga. Som ett exempel på en överträdelse av det senare slaget kan nämnas om ett spelföretag i något enstaka fall inte i rätt tid anmält en ändring i kretsen av de som äger verksamheten eller ingår i dess ledning. Att över huvud taget inte göra en sådan anmälan kan dock inte anses som en ringa eller ursäktlig överträdelse. Ett annat exempel kan avse några dagars dröjsmål med återkommande teknisk kontroll, som med hänsyn till förhållandena i det enskilda fallet är ursäktlig.

Vidare framgår följande (a. prop. s. 352 f.). Sanktionsavgiftens storlek ska bestämmas med hänsyn till överträdelsens allvar och hur länge den har pågått. Ju större betydelse en bestämmelse har för att uppnå lagens syften (jfr kraven på spel i 3 kap. 1 §), desto allvarligare är en överträdelse av den. Som exempel på allvarliga överträdelser av en licenshavare kan nämnas en överträdelse av kreditförbudet i 14 kap. 8 § eller när licenshavaren i andra fall bedriver verksamhet i strid med bestämmelserna om spelansvar. I bedömningen bör också omständigheter som talar i mildrande riktning vägas in. Sådana omständigheter kan vara att licenshavaren snabbt upphör med överträdelsen sedan den påtalats av spelmyndigheten eller samarbetar väl

med myndigheten under utredningen. Om överträdelsen är ringa eller ursäktlig, eller om det annars med hänsyn till omständigheterna framstår som oskäligt att ta ut avgiften, får avgiften sättas ned helt eller delvis. I fråga om överträdelser av licenshavare, avses med ringa och ursäktlig detsamma som i 18 kap. 12 § tredje stycket.

Förvaltningsrättens bedömning

Förvaltningsrätten har att ta ställning till om Spelinspektionen har haft rätt att meddela bolaget en varning och besluta om sanktionsavgift på det sätt som gjorts.

Enligt förvaltningsrätten är det Spelinspektionen som har den primära bevisbördan för visa att förutsättningar för ingripande åtgärd enligt spellagen är uppfyllda. Vad gäller frågan huruvida förutsättningar för ingripande är för handen kan konstateras att allvaret av licenshavarens överträdelse är av stor betydelse. Överträdelser av spellagens centrala skyddsbestämmelser bör normalt vara att betrakta som allvarliga i spellagens mening. En prövning måste dock göras i varje enskilt fall i fråga om allvarlighetsgraden av en viss överträdelse och – med grund i den bedömningen – vilken typ av ingripande enligt spellagen som kan anses lämpligast. Vid denna prövning bör bl.a. de faktiska och konstaterbara konsekvenserna av överträdelsen beaktas.

Konstaterad överträdelse

Spelinspektionen har gjort gällande att bolaget har överträtt bestämmelser i spellagen som rör licenshavarens skyldighet att genomföra kontroll mot det nationella självavstängningsregistret och neka spelare, som själva stängt av sig, tillträde till spel.

Förvaltningsrätten konstaterar att spel inte får ske innan licenshavaren har kontrollerat om spelaren har stängt av sig från spel (12 kap. 4 § tredje stycket spellagen). En sådan kontroll ska göras av licenshavaren varje gång spelaren loggar in i spelsystemet. Om kontrollen visar att spelaren har stängt av sig från spel, ska licenshavaren neka spelaren tillträde till spelet (11 kap. 9 § spelförordningen).

Det är licenshavarens ansvar att tillse att en fungerande integration mot självavstängningsregistret föreligger för att på så sätt möjliggöra den lagstadgade automatiserade kontrollen vid spelares inloggning i licenshavarens spelsystem. Enligt förvaltningsrätten utgör bestämmelser om självavstängningsregistret ett skydd för konsumenterna och kontrollen mot registret är en väsentlig spelansvarsåtgärd för att bl.a. motverka sociala och ekonomiska skadeverkningar av ett problemspelande.

Med beaktande av vad som kommit fram i målet finner förvaltningsrätten att det är visat att bolaget under perioden den 1–9 januari 2019 inte har haft en fungerande anslutning mot självavstängningsregistret som medfört att bolaget inte har kunnat fullgöra sin kontrollskyldighet på ett sådant sätt som följer av 12 kap. 4 § tredje stycket spellagen. Till följd härav har bolaget inte heller nekat spelare, som stängt av sig genom självavstängningsregistret, tillträde till spel. Även bolaget har vidgått att den bristfälliga integrationen mot självavstängningsregistret utgjort en överträdelse av spellagen. Sammantaget finner förvaltningsrätten att det är visat att bolaget har åsidosatt sin skyldighet att kontrollera spelare och neka självavstängda spelare tillträde till spel på ett sådant sätt som följer av relevant reglering. Det har således funnits förutsättningar för ett ingripande enligt spellagen.

Överträdelsens allvar och val av åtgärd

Beträffande valet av ingripande åtgärd kan det konstateras att den aktuella bristen som förelegat rör åsidosättande av centrala skyddsbestämmelser i spellagen och spelförordningen. Bolaget har under en period när anslutning mot självavstängningsregistret inte fungerat likväl tillhandahållit licenspliktiga speltjänster på den svenska spelmarknaden. Kontroll har då inte gjorts varje gång spelare loggat in i bolagets spelarssystem. Enligt förvaltningsrätten medför bl.a. den omständigheten att någon förfrågan mot självavstängningsregistret från bolagets sida inte gjorts under perioden den 1–7 januari 2019 tillräckligt stöd för att bristen avseende bolagets kontrollskyldighet vid spelares inloggning i spelsystemet får anses förelegat under hela den period som Spelinspektionen gjort gällande. I målet har också kommit fram att bolagets överträdelse har inneburit att flera personer har kunnat spela hos bolaget trots den omständigheten att de stängt av sig från spel via självavstängningsregistret. Enligt förvaltningsrätten kan relevant reglering om licenshavarens skyldighet att kontrollera självavstängning, och om spelare stängt av sig i sådant fall neka tillträde till spel, inte anses som oklar. Därutöver ska kontrollen av självavstängning göras varje gång en spelare loggar in i licenshavarens spelsystem, vilket enligt förvaltningsrätten innebär att det i aktuellt fall inte är fråga om en sådan återkommande teknisk kontroll där dröjsmål kan medges. Vad gäller omständigheter i förmildrande riktning kan förvisso konstateras att bolaget bl.a. åtgärdade anslutningen till självavstängningsregistret inom en kort tid och att överträdelsen ägde rum under en period när avstängningsregistret var nytt för licenshavare. Även med beaktande av vad bolaget har anfört i detta hänseende finner förvaltningsrätten emellertid att omständigheterna i målet inte är sådana att en anmärkning utgör en tillräcklig åtgärd i aktuellt fall. Överträdelsen är alltså av en sådan allvarlig beskaffenhet att Spelinspektionen har haft grund för att meddela bolaget en varning. Sammantaget ska varningen därmed kvarstå.

Sanktionsavgiftens storlek

Spelinspektionen har förenat varningen med en sanktionsavgift. Frågan som kvarstår är därmed hur sanktionsavgiftens storlek ska fastställas.

Av 19 kap. 13 § spellagen följer att sanktionsavgiften ska uppgå till lägst 5 000 kronor och högst tio procent av licenshavarens omsättning. Någon definition av begreppet *omsättning* återfinns inte i spellagen. Förvaltningsrätten konstaterar i detta sammanhang att Lotteriinspektionen (nuvarande Spelinspektionen) i remissvar över Spellicensutredningens betänkande *En omreglerad spelmarknad* (SOU 2017:30) framförde att den omsättning som avses vid beräkningen rimligen borde vara den omsättning som ligger till grund för beskattningen, så kallad Gross Gaming Revenue. Av förarbetena till spellagen (prop. 2017/18:220 s. 235) framgår emellertid att regeringen, till skillnad från Lotteriinspektionen, ansåg att beräkningen av sanktionsavgiften ska grunda sig på årsomsättningen. Någon precisering om att omsättning i detta hänseende skulle avse behållningen, det vill säga spelarinsatser efter avdrag för utbetalda vinster, finns inte i förarbetena. Mot denna bakgrund anser förvaltningsrätten att med begreppet omsättning i spellagens mening rimligen får anses åsyfta licenshavarens totala försäljningsvärde från den licenspliktiga verksamheten enligt spellagen under det närmast föregående räkenskapsåret. Detta innebär alltså att det är sammanlagda spelarinsatser utan avdrag för sammanlagda vinstutbetalningar till spelare under räkenskapsåret (bruttoomsättning) som ska beaktas vid beräkningen av sanktionsavgiften. Sammantaget har det varit korrekt av Spelinspektionen att lägga bruttoomsättningen till grund för beräkningen av sanktionsavgiftens storlek. Vid detta förhållande saknas det därmed skäl att återförvisa målet i denna del till Spelinspektionen.

Eftersom överträdelsen har skett under bolagets första verksamhetsår har Spelinspektionen uppskattat bolagets omsättning från den licenspliktiga

verksamheten enligt spellagen. Spelinspektionen har baserat uppskattningen av omsättningen för räkenskapsåret med hänsyn till uppgifter om bolagets sammanlagda omsättning för januari och februari 2019 multiplicerat med sex. Vid uppskattningen har Spelinspektionen alltså beaktat uppgifter som fanns tillgängliga vid tidpunkten för det överklagade beslutet och det finns enligt förvaltningsrätten inte tillräckliga skäl att ifrågasätta den metod som Spelinspektionen har tillämpat för att uppskatta bolagets omsättning. Mot denna bakgrund finner förvaltningsrätten således att Spelinspektionen inte kan anses ha brustit i sin utredningsskyldighet enligt 23 § förvaltningslagen på det sätt som bolaget gjort gällande i målet. Det finns därmed inte anledning att undanröja eller upphäva Spelinspektionens beslut på den grunden.

Enligt förvaltningsrätten är det dock Spelinspektionen som har den initiala bevisbördan för att uppskattningen av omsättningen förefaller rimlig. Bolaget har härvid invänt mot av Spelinspektionen beräknande årsomsättningen och framfört att bolagets omsättning, med beaktande av bl.a. marknadens volatilitet och andra marknadsförutsättningar, bör uppskattas till ett lägre belopp om totalt 952,5 miljoner kr. Spelinspektionen har inte framfört några egentliga invändningar mot vad bolaget har framfört i denna del. Med hänsyn härtill och då bolagets uppskattning förefaller vara rimlig bör beräkningen av sanktionsavgiftens storlek bestämmas utifrån den årsomsättningen som bolaget förordar i målet. Med beaktande av överträdelsens allvarlighet och hur länge denna pågått anser förvaltningsrätten att sanktionsavgiften ska bestämmas till skäliga 1 500 000 kr.

Sammanfattning

Vid ovan angivna förhållanden ska det överklagade beslutet ändras endast på så sätt att sanktionsavgiften bestäms till 1 500 000 kr.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (FR-03).

Tomas Kjellgren
Rådman

I avgörandet har även nämndemännen Solveig Danielsson, Göran Johansson och Hans Ljungkvist deltagit. Föredragande har varit Robert Larsson.

Datum 2019-03-21

Diarienummer 19Si60

1(6)

Genesis Global Limited Ltd
 Level 6A, Tagliaferro Business Centre
 Gaerty Lane (Trig I1-Kura
 SLM 1549 Sliema

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
 I LINKÖPING
 Handläggare 2:91
 INKOM: 2019-04-16
 I LINKÖPING
 AKTBIL: 4

2019-04-16

Mål nr.

Aktbil

Varning och sanktionsavgift – integration Spelpaus

Beslut (att meddelas den 22 mars 2019 kl. 08.00)

1. Spelinspektionen meddelar, med stöd av 18 kap. 12 § andra stycket spellagen (2018:1138), Genesis Global Limited (C65325) en varning.
2. Spelinspektionen beslutar, med stöd 19 kap. 10 § spellagen, att Genesis Global Limited ska betala en sanktionsavgift om 4 000 000 kronor.

Hur man överklagar, se bilaga 1.

Ärendet

Den 14 december 2018 beviljades Genesis Global Limited (Genesis) licens för att tillhandahålla spel enligt spellagen (2018:1138) från och med den 1 januari 2019. Genesis fick licens att tillhandahålla spel på webbplatserna; casinojoy.com, spela.com, casinocruise.com, spinit.com, sloty.com, genesiscasino.com, vegashero.com, pelaa.com och casinogods.com.

Spelinspektionen ansvarar enligt spellagen för ett nationellt självavstängningsregister (Spelpaus). En testmiljö öppnades för provanslutningar den 5 oktober 2018 vilket innebar att spelbolagen kunde säkerställa funktionalitet mellan sina spelsystem och Spelpaus. Till Genesis beslut om licens bifogades en skrivelse där det framgick hur anslutningen till självavstängningsregistret går till. Av beslutet framgår att anslutning till registret måste ske innan spel tillhandahålls med stöd av licensen.

Genesis kontaktade Spelinspektionen dagligen under perioden 30 december 2018 – 2 januari 2019 och uppgav att bolaget fick felkoder vid kontakt med Spelpaus. Vid dessa kontakter konstaterade Spelinspektionen bland annat att Genesis använt fel metod för att ansluta sig samt felaktigt format för svenska personnummer. Spelinspektionen tog från och med den 2 januari 2019 emot information från flera personer som uppgav att de hade kunnat spela på

webbplatser som omfattas av Genesis licens, trots att de hade stängt av sig i Spelpaus. Spelinspektionen kunde vid kontroll i Spelpaus den 7 januari notera att Genesis inte hade ställt en enda förfrågan till Spelpaus. Spelinspektionen kontaktade Genesis den 8 januari och begärde en redogörelse för det som hänt.

Genesis har gett in flera yttranden i ärendet. I ett yttrande daterat den 10 januari anförde Genesis i huvudsak följande. Genesis har haft problem med att integrera sin databas mot Spelpaus. Genesis har fått in uppgifter från 14 spelare som angett att de har kunnat registrera sig och spela trots avstängning i Spelpaus. Enligt Genesis ska integrationen mot Spelpaus fungera från och med den 10 januari. Genesis kommer noggrant att övervaka och säkerställa att integrationen med Spelpaus fungerar fullt ut.

Den 12 februari ändrade Genesis uppgiften gällande hur många spelare som angett att de har kunnat spela trots att de varit avstängda till 76.

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 12 kap. 4 § tredje stycket spellagen (2018:1138) får spel inte ske innan licenshavaren har kontrollerat att spelaren inte stängt av sig från spel enligt 14 kap. 11 eller 12 §§. Om kontrollen visar att spelaren har stängt av sig från spel, ska licenshavaren neka spelaren registrering. Licenshavaren ska kontrollera om spelaren stängt av sig från spel varje gång spelaren loggar in i spelsystemet. Om kontrollen visar att spelaren har stängt av sig från spel, ska spelaren nekas tillträde till spelet, se 11 kap. 9 § spelförordningen (2018:1475).

Om licenshavaren åsidosätter sina skyldigheter enligt spellagen ska Spelmyndigheten ingripa. Om överträdelsen är allvarlig ska licensen återkallas. Om det är tillräckligt kan en anmärkning eller varning meddelas. Om licenshavaren vidtar rättelse får Spelmyndigheten avstå från ingripande, om överträdelsen är ringa eller ursäktlig (18 kap. 12 § spellagen).

Om en licenshavare tilldelas en anmärkning eller varning kan Spelmyndigheten besluta att licenshavaren ska betala en sanktionsavgift (19 kap. 10 § spellagen). Sanktionsavgiften ska uppgå till lägst 5 000 kronor och högst tio procent av licenshavarens omsättning det närmast föregående räkenskapsåret. Om

överträdelsen har skett under licenshavarens första verksamhetsår får omsättningen uppskattas. Hänsyn ska endast tas till omsättning från licenspliktig verksamhet enligt spellagen (19 kap. 13 § spellagen).

När sanktionsavgiftens storlek bestäms, ska särskild hänsyn tas till hur allvarig överträdelsen är och hur länge den har pågått. Spelmyndigheten får helt eller delvis avstå från att ta ut avgiften, om överträdelsen är ringa eller ursäktlig eller om det annars med hänsyn till omständigheterna framstår som oskäligt att ta ut avgiften (19 kap. 15 § spellagen).

Spelinspektionens bedömning

Av utredningen framgår att Genesis inte integrerat sin databas mot Spelpaus under perioden 1-9 januari 2019. Trots att Genesis inte har kunnat kontrollera om en spelare är ansluten till Spelpaus har Genesis tillåtit spel. Alla som stängt av sig i Spelpaus har därför kunnat registrera sig och spela på Genesis webbplatser. Även om felet åtgärdades under dagen den 10 januari har Genesis brutit mot 12 kap. 4 § tredje stycket spellagen och 11 kap. 9 § första stycket spelförordningen.

Val av ingripande

Vid valet av ingripande är överträdelsens allvar av stor betydelse. Ju större betydelse en bestämmelse har för att uppnå lagens syften desto allvarigare är en överträdelse. Som exempel på allvarliga överträdelser nämns i förarbetena överträdelser av bestämmelserna om spelansvar (prop. 2017/18:220 sid. 352). Lagstiftaren betonar vikten av ett starkt konsumentskydd. De negativa effekterna av spel ska begränsas. Det nationella självavstängningsregistret har stor betydelse för att motverka sociala och ekonomiska skadeverkningar och problemspelande.

Den omständigheten att Genesis inte fullgjort vad som krävs talar för att överträdelsen ska bedömas som allvarig. Dessutom har enskilda kunder drabbats direkt av överträdelsen, vilket också talar för att den är allvarig. I förmildrande riktning talar att överträdelsen upphörde efter en relativt kort tid, när Spelpaus var nyinrättad och skyldigheten att tillämpa funktionen Spelpaus

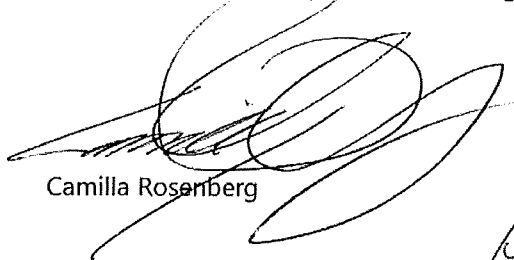
är ny för alla licenshavare. Däremot är det självklart så att drabbade kunder ska ersättas varför detta inte är en förmildrande omständighet enligt spellagen.

Spelinspektionen bedömer inte att de förmildrande omständigheterna överväger allvaret i överträdelsen på ett sådant sätt att den kan anses som ringa eller ursäktlig. Det självklara alternativet för de bolag som inte får sin anslutning mot Spelpaus att fungera är att inte erbjuda spel. Genesis valde emellertid att tillåta spel under perioden som integrationen mot Spelpaus inte var på plats och gjorde det med insikt om att ett viktigt krav för att erbjuda spel inte uppfylldes. Genesis har därmed överträtt ett centralt krav för att få erbjuda spel. Det är uteslutet att betrakta överträdelsen som ringa eller ursäktlig. Tvärtom anser Spelinspektionen att överträdelsen både typiskt sett och i detta fall är allvarlig.

Allvarliga överträdelser ska resultera i att licensen återkallas, om inte en varning anses tillräcklig. Vid denna bedömning tar Spelinspektionen särskild hänsyn till att Genesis har åtgärdat integrationen mot Spelpaus och att det saknas anledning att anta att integrationen inte fortsättningsvis kommer att fungera. Att överträdelsen upphörde efter relativt kort tid medför att en varning får anses tillräcklig.

Varningen bör förenas med en sanktionsavgift. Sanktionsavgiften ska sättas i relation till bolagets omsättning i den licenspliktiga verksamheten det närmast föregående räkenskapsåret. Genesis fick licens från den 1 januari 2019. Uppgifter om omsättningen för det närmast föregående räkenskapsåret saknas därför och får uppskattas. Spelinspektionen uppskattar att Genesis årsomsättning under 2019 kommer att uppgå till cirka 2,4 miljarder kronor före utbetalda vinster. Uppskattningen är baserad på den uppgift om sammanlagda insatser för januari och februari månad som Genesis lämnat in till Skatteverket multiplicerad med sex utan avdrag för utbetalda vinster (se prop. 2017/18:220 s. 235). Det innebär att sanktionsavgiften inte kan fastställas till ett högre belopp än 240 miljoner kronor. Spelinspektionen tar därutöver hänsyn till samma försvårande och förmildrande omständigheter som nämnts ovan. Mot bakgrund Spelinspektionens bedömning av hur allvarlig överträdelsen är och vad som i övrigt är känt om Genesis ekonomi bör sanktionsavgiften bestämmas till 4 000 000 kronor.

Beslut i detta ärende har fattats av Spelinspektionens styrelse Per Håkansson, ordförande, Camilla Rosenberg, generaldirektör, Britta Ahnmé Kågerman, Håkan Wall, Pia Heyman, Patrik Oscarsson och Madelaine Tunudd efter föredragning av handläggaren Sara Näselius i närvaro av chefsjuristen Johan Röhr samt chefen för operativa avdelningen Patrik Gustavsson.

Camilla Rosenberg

Sara Näselius

Bilaga 1

Hur man överklagar till förvaltningsrätten

Om du inte är nöjd med beslutet kan du överklaga det till Förvaltningsrätten i Linköping, Box 406, 581 04 Linköping. Överklagandet ska vara skriftligt.

När du överklagar ska du

- tala om vilket beslut du överklagar, t ex genom att ange ärendets diarienummer,
- tala om varför du menar att beslutet är felaktigt och hur du anser att det ska ändras,
- ange dina kontaktuppgifter, namn, person- eller organisationsnummer, postadress, telefonnummer och e-postadress

Om du anlitar ett ombud ska kontaktuppgifter till ombudet anges.

Senaste dag att överklaga

Spelinspektionen måste ha fått ditt överklagande inom tre veckor från det att du fick ta del av beslutet, annars kan överklagandet inte behandlas.

Överklagandet ska skickas till Spelinspektionen

Överklagandet ska vara ställt till förvaltningsrätten, men skickas till Spelinspektionen. Du kan skicka ditt överklagande med post, e-post eller fax. Alla kontaktuppgifter till Spelinspektionen framgår nedan.

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från beslutets datum.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.